

1979, 28. září – Sdělení VONS č. 132 „Případ Jaroslava Tomka“ o trestním stíhání Jaroslava Tomka obviněného z trestných činů pobuřování a neoprávněného nakládání s vynálezem a o jeho zadržování v psychiatrické léčebně v Havlíčkově Brodě.

Jaroslav Tomek (nar. 19. 7. 1952, bytem Letohrad, kolonie č. 396, okres Ústí nad Orlicí), samostatný komerční pracovník na železniční stanici Dolní Lipka, byl dne 2. srpna 1978 vzat do vazby.¹ Byl obviněn z trestných činů podle §§ 100, odst. 1 a 123 tr. z. (pobuřování resp. neoprávněné nakládání s vynálezem).² Skutkovou podstatu údajné trestné činnosti měl naplňovat tím, že si nechával posílat či osobně dovážet svými polskými spolupracovníky knihy náboženského obsahu z Polska. Šlo o knihy, které v Polsku byly veřejně publikovány a prodávány. Při domovní prohlídce mu byl zabaven soukromý dopis do USA, v němž se kriticky vyjadřoval o poměrech v ČSSR. Napsáním tohoto dopisu měl naplnit skutkovou podstatu trestného činu podle § 123 tr. z. Byl mu též zabaveny četné dopisy entomologů ze zahraničí (zájmem Jaroslava Tomka je entomologie), v souvislosti s jeho případem bylo vyslýcháno i několik entomologů v Československu, s nimiž byl Jaroslav Tomek ve styku. Vyšetřování bylo pravděpodobně zahájeno na anonymní udání. Zajímavá je časová korespondence s tehdejší politickou ofenzivou proti spolupráci Charty 77 a polského KOR. Pro Jaroslava Tomka, mladého věřícího člověka, politicky nijak neangažovaného, znamenaly tyto události vůbec první setkání s mocenským aparátem.

V průběhu vazby byla provedena v psychiatrické léčebně v Praze-Bohnicích psychiatrická expertiza. Na základě posudku znalců dr. Bašteckého a dr. Kalouše³ byl Jaroslav Tomek shledán trestně neodpovědným, jeho trestní stíhání bylo zastaveno,⁴ ovšem soudem byla nařízena ochranná psychiatrická léčba bez udání doby trvání. Jaroslav Tomek byl tedy 19. února 1979 z vazby z věznice MS v Hradci Králové převezen do psychiatrické léčebny

v Havlíčkově Brodě, kde byl internován na oddělení 13 A (primář MUDr. Fučík⁵). Koncem srpna 1979, poté, co komise shledala, že ochranná léčba „splnila svůj účel“, byl z léčebny propuštěn.⁶

Jaroslav Tomek nebyl nikdy před svým vzetím do vazby psychiatricky léčen a není známo, že by kdy trpěl duševní chorobou (viz sdělení č. 18)⁷.

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 13, s. 2.

POZNÁMKY

- ¹ Dne 2. 8. 1978 byl Jaroslav Tomek zadržen, do vazby byl vzat usnesením krajského prokurátora v Hradci Králové JUDr. Aloise Bráblíka ze 4. 8. 1978 počínaje dnem zadržení 2. 8. 1978. SOKA Havlíčkův Brod, OS v Havlíčkově Brodě, spis k případu Jaroslava Tomka, spis. zn. N 324/79.
- ² Vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Hradci Králové npor. Ivan Kváš zahájil 2. 8. 1978 trestní stíhání J. Tomka pro trestný čin poškozování zájmu republiky v cizině a pro přečin podle § 5, písm. b) zákona č. 150/69 Sb. o přečinech. Dne 10. 10. 1978 pak zahájil jeho stíhání i pro trestný čin pobuřování. Tamtéž.
- ³ Správně a celými jmény MUDr. Jaroslav Baštecký a MUDr. Zdeněk Kalvach. Viz usnesení vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Hradec Králové npor. Ivana Kváše o přibrání těchto soudních znalců z 9. 11. 1978. Tamtéž.
- ⁴ Znalci uvedli, že Jaroslav Tomek trpí schizoformní psychózou, a proto nebyl schopen ovládat své konání v době páchání údajného trestného činu a není schopen rozpoznat společenskou nebezpečnost svého jednání. Konstatovali, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, a doporučili ochranné ústavní léčení. Tamtéž.
- ⁵ Celým jménem Miroslav Fučík.
- ⁶ O propuštění z vazby rozhodl krajský prokurátor v Hradci Králové JUDr. Alois Bráblík usnesením ze 14. 2. 1979. Dne 3. 4. 1979 rozhodl Krajský soud v Hradci Králové o odnětí trestní věci J. Tomka Okresnímu soudu v Ústí nad Orlicí a o jejím přikázání Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě. SOKA Havlíčkův Brod, OS v Havlíčkově Brodě, spis k případu Jaroslava Tomka, spis. zn. N 324/79.
- ⁷ Dokument č. 18. Jedná se o omyl, tento dokument je věnován případu Oldřicha Tomka. K případu Jaroslava Tomka viz dále sdělení VONS č. 138, dokument č. 139.